

การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 และ เขต 2 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ธมลวรรณ พงษ์สถิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ธันวาคม 2550

การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 และ เขต 2 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ธมลวรรณ พงษ์สถิตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ธันวาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF LEARNING ORGANIZATION IN SCHOOLS
UNDER AYUTTHAYA EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

THAMONWAN PHONGSATIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

ชมลวรรณ พงษ์สถิตย์. (2550). การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.กิริติ ศรีวิเชียร, ดร.รุ่งโรจน์ มีคุณ.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาที่พัฒนาขึ้นตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน 64 รายการ ได้แก่ ด้านความเป็นเลิศส่วนบุคคล เช่น ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความร่วมมือกัน การให้โอกาสแก่บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด ด้านรูปแบบความคิด เช่น กระตุ้นให้บุคลากรมีแบบแผนการคิดที่เป็นระบบส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรรู้สึกเป็นอิสระและกล้าที่จะทดลองนำแนวคิดใหม่ ๆ ไปปฏิบัติด้านวิสัยทัศน์ร่วม เช่น เปิดโอกาสบุคลากรมีภาพฝันที่เป็นจริงเกี่ยวกับอาชีพ และ งานของตน ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถระบุเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เช่น ส่งเสริม ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมระดมพลังสมอง ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นตามโอกาสและสถานการณ์ที่เหมาะสม และด้าน การคิดอย่างเป็นระบบ เช่น เปิดโอกาสให้บุคลากรมีการกะเกณฑ์และวางแผนงานล่วงหน้า ส่งเสริมบุคลากรศึกษาข้อมูลเพียงพอขณะวางแผน

Thamonwan Phongsatit. (2007). **Guidelines for the Development of Learning Organization in Schools under Ayutthaya Educational Service Area Office.** Master Thesis, M.Ed (Educational Administration). Phrnakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee : Dr.Kirati Sivichian , Assistant Professor Dr.Wicha Suangsawang.

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the appropriateness and the possibility of guidelines for the development of learning organization in schools under Ayutthaya Educational Service Area Office. Research samples included 5 qualified respondents, 17 educational experts, and 212 school administrators. Research instrument was a questionnaire. Statistical analysis was performed by using median, interquartile range, means, and standard deviation.

The research findings were as follows : Of all the guidelines developed for the learning organization in schools under Ayutthaya Educational Service Area Office, it was found that 64 items in five areas conformed with contents, structures, and academic standards. The five areas included individual excellence, thinking modeling, shared visions, team-based cooperative learning, and systematic thinking.

Some examples of the 64 items in the five areas mentioned earlier were as follows :

In terms of individual excellence, cooperation and participation among faculty and staff were supported, and opportunities in determining institutional policies were heightened. Regarding thinking modeling, techniques in stimulating people involved to initiate plans systematically, to be more independent, and to take a risk in trying out new ideas were employed.

As for shared visions, the faculty and staff were promoted to visualize their own career paths and to be able to specify and write down their own visions. With respect to team-based cooperative learning, the faculty and staff were engaged in brainstorming activities and were asked to give their opinions on occasions. Finally, in terms of systematic thinking, faculty members and staff were opened to determining and planning their work in advance, and they were encouraged to study related materials when planning.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.กิริติ ศรีวิเชียร ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.รุ่งโรจน์ มีคุณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งตลอดมาของการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ อุลิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญ แสนภักดี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ท่านผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบแบบสอบถามและเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธมลวรรณ พงษ์สถิตย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	8
สภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 กับองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	27
แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
สรุปแนวคิดหลักการนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 44
	ชั้นศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้..... 44
	ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้..... 45
	ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้..... 47
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 51
	ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ..... 51
	ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้..... 54
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้..... 57
	ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้..... 69
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 80
	สรุปผลการวิจัย..... 81
	อภิปรายผล..... 84
	ข้อเสนอแนะ..... 86
	บรรณานุกรม..... 88
	ภาคผนวก..... 95
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหลักวิชา รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2..... 96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

ภาคผนวก (ต่อ)

ภาคผนวก ข หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ /ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยและ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ ความเหมาะสมของเครื่องมือในการวิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ง คำวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	132
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	140

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	การสังเคราะห์องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงาน และนักวิชาการ.....	33
2	แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของผู้ทรงคุณวุฒิจำแนกตามสถานภาพ.....	52
3	แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามสถานภาพ.....	53
4	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมในภาพรวม แต่ละขั้นตอนของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	58
5	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมของแนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความเป็นเลิศ ส่วนบุคคลตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	59
6	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมของแนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านรูปแบบความคิด ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	61
7	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมของแนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	63
8	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมของแนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	65
9	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความเหมาะสมของแนวทาง การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	67
10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ในภาพรวม แต่ละด้านของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความเป็นเลิศส่วนบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	70
12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านรูปแบบความคิดตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	72
13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	74
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	76
15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา.....	78

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 แสดงการสรุปรวมแนวคิดเกี่ยวกับวินัยพื้นฐาน 5 ประการ.....	26
3 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	50

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา